



UKF

Medlemsinformation 3 - nyhetsbrev aug 2008

Årgång 22

Arkeologidagen - Fornsigtna - Signhildsberg - sönd 31 aug kl 13

Visning av området som undersökts första och enda gången åren 1984-88

Frågorna om platsens roll är ännu inte tillfredsställande besvarade

Vem / vilka byggde de medeltida anläggningar som beskrivs på 15-och 1600-talen?

Lilla Ullevi. De pågående undersökningar visas kl 10, 12, 14

Naturens okända krafter - tisd 9 sept

Författaren till ”Stora boken om naturfenomen, journalisten Clas Svahn återger ögonvittnesskildringar från människor som upplevt dem

Söndagssalong - kultur i hemmiljö - sönd 14 sept och 9 nov kl 15

konstutställning - vernissage - dikter - pianomusik

Första sammankomsten i en planerad serie, liknande äldre tiders s.k. salonger

Upplands-Broleden invigs
Gröna Udden 20 sept

Konstrundan i Upplands-Bro invigs
i Bro 30 aug. fortsätter 6-7 sept

Hur navigerade vikingarna? - onsd 24 sept kl 19

Curt Dahlgren berättar på hembygdsgården Klint

Konsert med Bro d’River Boys and Girls - sönd 12 okt kl 13

Gruppen ser tillbaka på 30 års sjungande - Dagcentralen i Bro

Bro - Lossa hembygdsgården minns sina 30 år - sönd 19 okt kl 13

Hembygdsgården Klint kl 13

När Kungsängen skrev rikshistoria - tors 30 okt kl 19

Minnessten vid kyrkan 1502 - Ärkebiskopsborgen 1517-1520 -

Dalkarlarna vid Tibble gästgivargård 1743. Föredrag av Börje Sandén

Myntskatten i Sigtuna - tisd 18 nov kl 19

Curt Dahlgren berättar på Villa Skoga i Kungsängen

Föreningen för
Upplands-Bro
Kulturhistoriska
Forskningsinstitut

Ordförande: Curt Dahlgren, 0708-44 22 48, curt@mailbox.euromail.se

Ulla Zetterberg, v.ordf, 582 423 86. e-post ullazetterberg@home.se

Sekr: Börje Sandén, Målarvägen 19, 197 30 Bro. 08-582 405 15

Upplysn. Börje Sandén, 08-582 405 15. Telesvar 582 413 55.

pg: 27 58 94-4

E-post: ukf@ukforsk.se

Webbplats: www.ukforsk.se

Kulturarrangemang 2008 UKF och andra kulturorganisationer

UKF tar vanligen upp en deltagaravgift på 20-50:- vid publika aktiviteter beroende på våra omkostnader. Tillsammans med den årliga medlemsavgiften är denna deltagaravgift en viktig inkomstkälla för UKF.

Alla arrangemang är öppna för allmänheten. Tag gärna med vänner och bekanta.

Kontrollera tid och plats på kommunens annonssida *Det händer i Upplands-Bro* i lokaltidningen *Mitt i Upplands-Bro*, i vilken också våra publika arrangemang brukar finnas med under rubriken *På gång*. Rätt ofta publiceras våra aktiviteter även under *KULTUR* och *NÖJE*. Se vår hemsida www.ukforsk.se eller ring UKF:s telefonsvarare 08-582 413 55 för ev. ändringar.

<p><i>Sönd 31 aug. - Signhildsberg kl 13.00</i></p> <p>Arkeologidagen - Fornsigstuna Visning av området som undersökts första och enda gången åren 1984-88. Frågorna om platsens roll är ännu inte tillfredsställande besvarade. Vem / vilka byggde de medeltida anläggningar som beskrivs på 15-och 1600-talen? Finns det en koppling mellan ruinerna som försvann under märkliga omständigheter på 1670-talet och det faktum att de första kristna biskoparna i Sigtuna ägt mark i Fornsigstuna? Fornsigstuna blir ju första gången känt när en påve på 1170-talet begär att kyrkan skall få tillbaka sin tidigare egendom i Fornsigstuna! Börje Sandén. Kostnad 20:- Arr. UKF</p>	<p><i>Sönd 14 sept Kl 15. Lärarvägen 1, Bro</i></p> <p>Söndagssalong - Kultur i hemmiljö <i>Konstutställning</i> Sophie Hedin <i>Vernissage</i> av Gudrun Sandéns nya bildväv <i>Pianomusik och dikter.</i> Johan Westre och Sophie Hedin. Sammankomsten inleds med kaffe och bulle. Den första i en planerad svit möten med kultur i det lilla formatet i hemmiljö med konst, musik, litteratur, historia, kulturhistoria. Vi vill pröva på den form av samvaro människor utnyttjade före radio-TV-inspelad musik. Förhandsanmälan till UKF 582 40 515, 582 413 55 m. telefonsvar Kostnad denna gång 100:- insättes på pg 27 58 94-4 <i>Arr. Sophie Hedin och UKF</i></p>
<p><i>Tisd 9 sept kl K19. Villa Skoga, G:la Landsv.4 Kungsängens Centrum.</i></p> <p>Naturens okända krafter. Författaren till den uppmärksammade boken "Stora boken om naturfenomen" Clas Svahn, berättar i ord och bild om naturens beteende. Det finns ännu mycket som vi inte förstår kring många av fenomenen. Klotblixtar som sågar ut runda hål i fönster, jordstycken som lyfts upp och läggs ned tjugo meter längre bort, snurrande isblock som slipas perfekt runda av strömmande vatten. Trots att företeelserna är säregna och märkliga har de alla en naturlig förklaring - även om vi inte alltid kan se den just nu. Förf. är journalist på Dagens Nyheter. Du kan läsa bokens förord på UKF:s hemsida. www.ukforsk.se 50:- Arr. UKF</p>	<p><i>Lörd 20 sept Gröna Udden, Kungsängen</i></p> <p>Upplands-Broleden invigs Guidade vandringar längs olika delsträckor. Dal Karlsbacken / Ryssgraven visas vid två tillfällen av Börje Sandén <i>Arr. Upplands-Bro kommun</i></p>
	<p><i>Tisd 23 sept kl 19, Hembygdsgården Klint</i></p> <p>Från Bondkalas till Nobelfest Rolf Johansson, Örsundsbro, berättar. <i>Arr. Bro och Lossa hembygdsförening</i></p>
	<p><i>Onsd 24 sept kl 19 Hembygdsgården Klint</i></p> <p>Hur navigerade vikingarna? Curt H Dahlgren, UKF, berättar 20:- <i>Arr. UKF</i></p>
<p><i>Lörd 13 sept. Bro Centrum</i></p> <p>Fest i byn - årligen återkommande UKF visar forskningsresultat, bl.a. den tryckta versionen av Brogårdsarkivet. Över 700 sidor. BDB Bro d'River Boys underhåller på olika platser och lokaler med Barbershop. <i>Se program i Upplands-Bro/Bålsta-bladet</i></p>	<p><i>Sönd 12 oktober Dagcentralen Bro kl 13.</i></p> <p>Konsert med Bro d'River Boys and Girls Gruppen kan se tillbaka på över 30 års sjunganden. Den bjuder på ett varierat program med "återuppväckta" sånger, varav somliga aldrig sjungits i Upplands-Bro. Kostnad 80:- <i>Arr. Bro d'River Boys and Girls</i></p>

<p><i>Sönd 19 okt kl 13. Hembygdsgården Klint</i> Bro-Lossa Hembygdsförening minns sina 30 år Ni som var med från början och ”kokade soppa på en spik” kanske har minnen ni kan plocka med er och låta oss ta del av. Hembygdsföreningen bjuder på en lättare förtäring och ni på era minnen. <i>Arr. Bro & Lossa hembygdsförening</i></p>	<p>Brasan tänds kl 19. Föredrag av Börje Sandén 19.30 Kostnad 50:- <i>Arr. Stockholms-Näs hembygdsförening</i></p>
<p><i>Torsd 30 okt kl 19. Stockholms-Näs hembygdsgård. Kungsängen</i></p> <p>När Kungsängen skrev rikshistoria _ Mötet vid Kungsängens kyrka 1502 och minnesstenens bakgrund. _ Äldsta riksdagsprotokollet om ärkebiskopsborgen Almarestäket 1517. _ Skrivelsen från Tibble Gästgivargård 1743, i vilken man krävde offentlighet för riksdagens protokoll och att riksdagsmännen skulle vara ansvariga inför sin väljare.</p>	<p><i>Sönd 9 nov Kl 15. Lärarvägen 1, Bro</i> Söndagssalong - Kultur i hemmiljö Andra sammankomsten. Vi fortsätter med Kultur i det lilla formatet i hemmiljö med konst, musik, litteratur, historia, kulturhistoria Förhandsanmälan till UKF 582 40 515, 582 413 55 m. telefonsvar. Kostnad 50:- pg 27 58 94-4 <i>Arr. Sophie Hedin och UKF</i></p>
	<p><i>Tisd 18 nov kl 19. Villa Skoga</i> Myntskatten i Sigtuna Curt Dahlgren, UKF. Mynten visar att kontakten med Bysans varit tidigare än vad hittills ansett. <i>Arr. UKF 20:-</i></p>
	<p><i>Tisd 2 dec kl 19, Hembygdsgården Klint i Bro</i> Julmusik med tradition <i>Arr. Bro och Lossa hembygdsförening</i></p>

Brogårdsarkivet

bearbetningen av den första fasen ur det äldre materialet är nu slutförd

När arkivet år 2007 donerades till Bro och Lossa Hembygdsförening åtog sig UKF att fullfölja den beskrivning av handlingarna som påbörjats 1990. Arbetet gällde de äldre handskrivna pappersdokumenten samt ett mindre antal maskinskrivna handlingar från 1900-talet.

När vi började 1990 var vår ambition att dokumentera de mest intressanta pappren. I och med donation skulle det nu bli möjligt att beskriva alla dokumenten. Gudrun Sandén började inledningsvis med att ge redan behandlade dokument en modernare språkform med bl.a. nuvarande stavning. Oväsentligt innehåll togs bort liksom en del tabelluppställningar som i en del fall publicerats i original på hemsidan.

Vi var också angelägna om att publicera de drygt hundraåriga handlingar som vi redan bearbetat för att visa vilket värdefullt material som vi fått förtroendet att arbeta med. Samtidigt som den systematiska genomgången började gav vi ut nio 40-sidiga häften i mycket begränsad upplaga. Dessa publicerades också på hemsidan, i vilken också länkar gjordes till ett urval ordagranna tolkningar och bilder av handskrifter. Avsikten var att den slutliga versionen skulle följa den uppläggning av arkivet som Riksarkivet gjort. Vi var medvetna om att när hela bearbetningen var klar så måste allt redigeras om så att handlingarna skulle komma i den ordning Riksarkivet bestämt.

Det är denna redigering som nu är slutförd. Alla handlingar finns nu i en begränsad tryckt upplaga omfattande 716 sidor i A4-format. Även hemsidan är omredigerad och är identisk med pappersupplagan. Ca 130 handlingar har dessutom länkar till ordagrann tolkning och bilder av dokumenten. Avsikten är att så småningom utöka antalet länkar och bifoga en CD med hemsidans innehåll till den tryckta volymen. CD-skivan gör det möjligt att söka ord i hela materialet.

Bearbetningen som vi presenterar är således inga författade artiklar om arkivet. Däremot är det nu möjligt för den som vill, att göra sådana med utgångspunkt från materialet. Du finner hemsidan på <http://www.ukforsk.se> Klicka på Brogårdsarkivet.

När Kungsängen skrev rikshistoria

Mötet vid Kungsängens kyrka 1502

Äldsta riksdagsprotokollet om ärkebiskopsborgen Almarestäket 1517.

Skrivelsen från Tibble Gästgivargård 1743, i vilken man krävde offentlighet för riksdagens protokoll och att riksdagsmännen skulle vara ansvariga inför sin väljare.

När Stockholms-Näs hembygdsförening år 1945 beslöt att resa en minnessten över ett tämligen okänt folkmöte vid kyrkan 1502, gav man prov på en lovvärd - och påpasslig - hembygdsgärning. I januari 1943, bara ett halvår efter föreningens bildande, väcktes förslaget att man borde få till stånd en minnessten över det förlikningsmöte som hållits mellan riksföreståndaren Sten Sture d.ä. och ärkebiskopen Jakob Ulfsson på Näs' äng.

Mötets stora betydelse hade uppenbarats, när Sveriges Riksdag förberedde sig på att fira sitt 500-årsjubileum 1935 med hänvisning till "Sveriges första riksdag i Arboga 1435". Våra historiker fick efter en motion i riksdagen uppdraget att ta fram en utförlig beskrivning av Riksdagens historia. Det skulle bli ett verk i ett tiotal volymer.

Det främsta kriteriet på en riksdag är att alla folkgrupper skall ha säte i riksdagen - en självklarhet som man redan vid utnämningen av Arboga beaktat. Men den källa man stött sig på var en krönika, således inget dokument om själva mötet. Dessutom fann man att här förelåg en tvivelaktig tolkning av krönikan.

Hur det var med den saken och varför beskrivningen av mötet vid Kungsängen skulle ha större trovärdighet får Börje Sandén tillfälle att närmare utreda vid ett föredrag i hembygdsgården i Kungsängen torsd 30 oktober.

Då kommer också det äldsta bevarade "riksdagsprotokollets" innehåll att granskas eftersom dess två beslut berörde Almarestäket och ärkebiskopen, som bebott borgen under nästan hela sin ämbets-tid.

Det var också vid gästgivargården i Kungsängen som en mycket stor demonstrerande folkförsamling bestående av dalkarlar i en skrivelse formulerade - och krävde - offentlighet för riksdagens protokoll och att riksdagsmännen skulle vara ansvariga inför sina väljare.

Det var dessa tre rikshistoriskt intressanta frågor som Kungen, Drottningen och Landshövdingen med sin stab fick ta del av invid minnesstenen vid besöket i Upplands-Bro 29 maj.

Den korta historiska överblicken väckte Drottningens och Landshövdingens intresse eftersom de omedelbart utbad sig kopior av talet.

Kungen gjorde i sitt tal en utmärkt sammanfattning: "Vi inledde dagen med en spännande historisk återblick, som visade på betydelsen av denna trakt långt tillbaka i tiden. Håtunaleken, den första riksdagen med folklig representation i Kungsängen så tidigt som 1502, Stäket-borgens rivning, som bidrog till Stockholms Blodbad och det något mera positiva resultatet av dalkarlarnas marsch mot Stockholm, som i sin tur ledde till en begynnande representativ demokrati i Sverige."

På kommunens hemsida finns samtliga tal återgivna inbegripet Kungens tal till Upplands-Broborna vid avslutningen i Bro centrum. Där kan du också läsa beskrivningarna av de åtta platser som besöktes. Öppna fliken Kommunen > Kungabesök 29 maj 2008

På nästa sida finner du Börje Sandéns tal i sin helhet.

Medlemskap genom insättning av 150:- från och med 2009

på UKF:s pg 27 58 94-4, ger 2-3 Nyhetsbrev om året.

Extra nyhetsbrev på hemsidan mellan pappersutgåvorna

Anmäl via e-post om du vill ha dem till din e-postadress

Här återges den historiska tillbakablicken vid minnessten i Kungsängen vid Kungabesöket

Eders Majestäter – Herr och Fru landshövding –
Övriga gäster och Upplands-brobor

Vid Kungens och Drottningens besök i Upplands-
Bro 1987 visades bl.a. de historiska minnesplat-
sorna Rösaring och Fornsigstuna. Här - och nu -
blir det en helt annan sida av bygdens historia.

Kungsängenområdet har fått vara med att skriva
rikshistoria vid ett par tillfällen i början av 1500-
talet, och en gång på 1700-talet. Den här minnes-
stenen erinrar om det första tillfället år 1502. Fol-
ket som då samlats här utanför kyrkan visste inte
att de var med om att skriva det första dokumen-
terade bladet i vår riksdags historia.

Att så var fallet stod heller inte klart för våra his-
toriker, förrän de på 1930-talet fick riksdagens
uppdag att skriva en grundläggande historik inför
riksdagens stundande 500-årsjubileum. För det
visste ju alla, att första riksdagen hade hållits i
Arboga 1435.

Men historikerna fann vid närmare analys, att
man till Arbogamötet bara kallat sådana personer
som var positiva till det som skulle beslutas. Det
var alltså inte någon helt representativ samling av
svenska folket i vår nuvarande demokratiska me-
ning.

Det skulle visa sig att det första möte, där vi har
skriftligt belegg för att menige man deltagit, var
det här mötet i Kungsängen'.

"då Sveriges allmoge var samlad på Nääs äng"

Vid 550-årsminnet - alltså 1985 - hade en ny ge-
neration historiker kommit till samma slutsats.
Mötet var alltså ett första led i tillkomsten av Eu-
ropas näst äldsta och ännu fungerande parlament.

.....
Även riksdagens äldsta skriftligt bevarade beslut
är knutet till Kungsängen eftersom ärkebiskops-
borgen Almarestäket – en dryg km härifrån - lig-
ger i kommunen.

I det dokumentet redogörs för hur en folkförsam-
ling beslutat att ärkebiskopen skulle avsättas och
borgen rivnas, så att den aldrig mer skulle bli ett

fäste för landsförrädiska ärkebiskopar. Att det
idag anses vara ett folkets beslut framgår med
önskvärd tydlighet i Riksarkivets förteckning över
Riksdagens handlingar.

Där hänvisas redan på 11:e raden till ***"det ödes-
digra riksdagsbeslutet 1517."***

Det är samma folkförsamlings beslut som inne-
höll den första "brasklappen";
den som räddade biskop Brask från att halshuggas
vid Stockholms Blodbad.

Beslutet följdes året därpå av ytterligare ett par
mycket betydelsefulla historiska dokument. Nämligen de brev som riksföreståndaren Sten Sture riktade till svenska folket, medan han från sitt slott Svartsjö på andra sidan vattnet, övervakade rivningen av ärkebiskopsborgen.

Det var således år 1518 som han formulerade
de berömda orden som på ett lättförståeligt sätt
förklarar vad demokrati är:

"det som angår alla, bör av alla samtyckas."

De modiga människor som beslutat om att avsätta
en ärkebiskop, utnämnd av påven i Rom, ledaren
av den katolska kyrkan och därmed ledare för då-
tidens europeiska gemenskap....

.... dessa människor, som också förgripit sig på
kyrkans egendom genom att riva ärkebiskopsbor-
gen, fick genom Sten Stures ord ett starkt argu-
ment för ***det rättmätiga i beslutet.***

.....

Här i Kungsängen - 900 m i den riktningen - fick
vi vara med om nästa stora fas i riksdagsarbetets
utveckling.

På Gästgivargården Tibble formulerade en
mycket stor skara demonstranter år 1743 bl.a. två
krav som skulle komma att bli normgivande för
framtiden.

Svenska bönder begärde nämligen att få tillbaka
sin rätt att få veta vad som stod i riksdagsproto-
kollen. Särskilt ville man veta, hur Sverige hade
kommit i krig med Ryssland utan att Ryssland
hotat oss.

Således - ett krav på en ***offentlighetsprincip*** -
20 år innan lagen tillkom.

Med tanke på att bondeståndets egna riksdagsmän

misstänktes för att ha godkänt anfallskriget mot Ryssland begärde man också att de representanter man skickade till riksdagen, i sina beslut skulle stå till svars inför sina hemmavarande väljare.

Detta är kärnpunkten i **representativ demokrati**

Hela saken lades åt sidan efter att militär ingripit mot demonstranterna och fler människor dödades i Stockholms centrum än vid Stockholms blodbad.

Men drygt 20 år senare fick Sverige både sin **of-fentlighetsprincip** och **tryckfrihet**.

I frågan om kravet på **riksdagsmännens ansvarighet inför sina väljare** var svensk allmoge först i Europa.

En brittisk historiker säger förvisso, att England var före Sverige med idén om att riksdagsmän skall vara ansvariga inför sina väljare, men – påpekar han - i det engelska parlamentet fanns inga bönder med på samma sätt som i vårt land. En upplyst svensk allmoge var alltså först bland bönder i Europa att framföra sådana krav.

Minnesstenen över Karl XIV Johans besök år 1839 vid skogvaktarbostället på Håbo Häradssällmanning

Vid Kungabesöket i Upplands-Bro den 29 maj 2008 gavs också tillfälle att berätta om hur det gick till när kungens anfader Karl XIV Johan reste genom landet mellan sina två huvudstäder. Färden gick på samma "gamla landsväg" som kungaparet och landshövdingeparet använde när de for med häst och vagn från mottagningen i Kungsängens centrum ner till kyrkan.

Vid ett tillfälle 1839 gjordes ett matuppehåll vid skogvaktarbostaden på den stora häradsallmanningen nära gränsen till nuvarande Håbo kommun, vilket den minnessten ännu erinrar om, som skogvaktaren reste invid sin bostad.

Kungen hade blivit mäktigt förvånad över att skogvaktaren hälsade honom välkommen på franska. Men denne hade varit livgrenadjär och tillsammans med sitt regemente blivit tillfångatagen 1806 av marskalken Bernadotte. Han hade i fångenskapen lärt sig franska.

Händelsen på häradsallmanningen är detaljerat återgiven av vår dåvarande landshövding i en memoarbok. Ceremonin kring de kungliga färderna genom landet och formerna för kungens säkerhet framgår av följande avsnitt i landshövdingens berättelse.

.....
Här på stenen – rest av **hembygdsföreningen** 1945 - har svensk allmoge blivit hyllad. Men det hade faktiskt också skett redan före 1502 - i en kyrkmålning i en grannkyrka. (*Kalmar i Håbo*)

Bilden – som nu är övermålad - visar en allmogeman och en riddare, som tillsammans stöder riksvapnet Tre Kronor.

Texten under kyrkmålningen får bli mina avslutningsord:

**”Veten, folk i när och fjärran,
att Sverige är ryktbart
genom sin allmoge och sitt ridderskap.”**

Därmed tackar jag för ordet - och önskar Kungen och Drottningen, Landshövdingeparet och inbjudna gäster en god fortsättning på dagen.

Till en landshövdingens tjänsteplikt hörde den tiden att följa Konungen, dit han reste genom länet; detta skedde med stor ståt: först Kronolänsman, så Kronofogden, därefter en Enspännare till häst, bärande en stor stav med silverkula, vari länets vapen var graverat, sedan Landshövding och Regementschef; vanligen åkande i en vagn närmast framför Konungens hingstridare, varefter Konungens vagn följde i frisk fart, förspänd med 5 hästar, vilka alltid ombyttes då en mil var tillryggalagd.

De omnämnda "hingstridarna" som red närmast intill kungens vagn var kungens livvakt. Att hästarna som drog kungens vagn skall bytas ut efter varje mil skulle garantera att dessa hästar inte var uttröttade om något attentat skulle riktas mot kungen.

Kungen köpte på stående fot 30 ekar från skogvaktarens plantskola. De skulle planteras vid Rosendals slott på Djurgården och ges skogvaktarens namn: "Nürnbergers lund".

Ovanstående historia blev det tillfälle för Börje Sandén att berätta för drottningen och övriga runt lunchbordet i Finnstaskolan. En utskrift av landshövding Kraemers redogörelse överlämnades till drottningen för vidarebefordran till kungen.

Söndagssalongen – kultur i hemmiljö

Bakgrund

När förslaget om att bilda ett lokalthistorisk forskningsinstitut uppkom 1987 – var jag angelägen om att verksamheten även skulle omfatta kultur i allmänhet. Jag ville nämligen anknyta till det vi i Upplands-Bro hade börjat med, när Musiksällskapet bildades 1969.

Vi hade snart funnit att folk inte kom till våra konserter i den utsträckning som vi hoppats på. Under 60-talet påbörjades som bekant den stora inflyttningen till kommunen och många skolor byggdes, vars lokaler vi utnyttjade. Mats Liljeholm, musikskolans första ledare och jag som ordförande inledde en framgångsrik satsning med musik i herrgårdar och kyrkor. Musiken blandades med upplysningar om platsens historia - och folk strömmade till. Inför första herrgårdskonserterna hade vi inte begärt förhandsanmälan. Värden på Almarestäket måste till slut låsa dörren.

Det blev mer historia och musik när vi tog oss an våra stora fornminnesplatser, Rösaring, Fornsigstuna, Fornborgen vid Draget, och inte minst borgruinen på Stäket. Vi laborerade med teman som Lär känna din bygd och Musik i det gröna. Vi hade med oss blåsorkester, mindre ensembler, kör och en nu inte helt okänd manskvartett, ursprungligen en manskör. Musiksällskapet hyrde ångbåt för att åka till Skokloster, Gripsholm, Drottningholm, Birka och längs kommunens stränder, båtarna fylldes och sällskapets alla musikgrupper var med ombord.

Jag brukar tänka på att Musiksällskapet var en av anledningarna till jag själv allt mer började forska kring bygdens historia – ”Lär känna din bygd” förpliktigade, och som den lärare jag var, borde jag ligga några blad före mina elever i läroboken. Som jag berättat tidigare i UKF:s Nyhetsbrev var det faktiskt en herrgårdskoncert på Signhildsberg som på allvar öppnade dörren för forskningen kring Fornsigstuna, snart följd av arkeologiska undersökningar. Det fanns ju en folkvisa om Signhild och ett besök på Visarkivet i Stockholm gav många upplysningar om platsen.

Så småningom utökades Musikskolans verksamhet kraftigt. Många musiklärare anställdes och Musiksällskapets roll som paraplyorganisation för de musikaliska aktiviteterna i kommunen minskade.

Det var således tjugo års erfarenheter av kultu-

rell verksamhet som gjorde att jag ville få in även denna sida i UKF:s program. Namnet på vår förening blev således ”Föreningen för Upplands-Bro Kulturhistoriska Forskningsinstitut”. Det blev UKF som kom att ta sig an herrgårdskonserterna i samarbete med musikskolan och Musiksällskapet. Föreningens målsättning är således att både bedriva forskningsverksamhet och kulturverksamhet. Det är den senare som märkts mest utåt i form av föredrag kring forskningen, exkursioner av olika slag, regelbunden utgivning av Nyhetsbrev, tryckta böcker och mängder av småskrifter och inte minst en hemsida på internet som nu är inne på sitt elfte år.

Det ovan sagda känner våra äldre medlemmar till, men vi får ju ständigt nya som kan känna behov av att veta bakgrunden till vårt nya projekt med musikaliskt-litterära salonger i det mindre formatet. Jag vill erinra om det verkligt stora formatet från 1995. Då var det var det nämligen dags för den tjugonde herrgårdskonserterna som fick vi möjlighet att förlägga till Hallwylska palatset i Stockholm och som kunde ta 80 Upplands-Brobor som publik. Upplands-Bros olika musiksektioner för stod för musiken.

Salongsverksamheten

Tiden har nu blivit mogen för en av mig länge önskad form av kulturverksamhet, nämligen ”den musikaliska och litterära salongen” som vi känner den från 1800-talets början ända fram till den inspelade musikens tillkomst, vilken snart följdes av radio och TV. Vår styrelseledamot sedan flera år, Sophie Hedin, har tänkt i samma banor, och när hon nu tagit över sitt föräldrahem i Bro med ovanligt stort utrymme för att vara i en villa så vill hon ställa huset till förfogande för en viss regelbunden salongsverksamhet. Vi kan ta emot ett 30-tal deltagare.

Vi inleder med den nu annonserade sammankomsten, som skulle kunna ses som en vidareutveckling av de många tillfällen vi fått vara på våra herrgårdar. Målsättningen är att i än högre grad ägna oss åt litteratur och konst i en intim miljö. Men musiken vill vi gärna ha med. Vid vår första träff framför vi bl.a. en melodram från 1918. Det är en dikt som läses till ackompanjemang av musik som illustrerar händelseförloppet rad för rad. Den handlar om känd historisk tilldragelse som

även finns representerad i 1800-talets historiska måleri på Nationalmuseum.

Stommen till programmet finns i programöversikten, men det ligger i projektets idé att här finns plats för improvisationer. Inför den andra träffen i november tar vi bl.a. upp temat 1808-09. Runebergs dikter från kriget var ju något som för den äldre generationen var ett måste i skolans olika stadier. Både i Sverige och utomland bedrivs forskning kring begreppet "salonger" med redo-

görelser för deras betydelse för musikutvecklingen under 1800-talet. Vi kan nu komma åt beskrivningar av ett antal svenska salongsvärdinnor – och förstå varför just kvinnor dominerade dessa tillställningar.

Vi hoppas att ni som är intresserade att bidra med programinslag hör av er. Projektet står och faller med personer som engagerar sig för vår idé.

Lilla Ullevi

Utgrävningarna vid Lilla Ullevi förra året var som bekant mycket givande, då de bekräftade de spekulationer ortnamnsforskarna haft sedan 1908, att här funnits en kultplats. Namnet antyder att det bör ha varit fruktbarhetsguden Ull som dyrkats här. På Riksantikvarieämbetets startside <http://www.arkeologiuv.se> berättas om dessa grävningar med en särskild länk till Ullevigrävningen

Under sommaren har ytterligare två områden undersökts. Man hade anslagit ett par veckor på varje ställe. Men det visade sig snart att på den ena platsen fanns annat av mycket stort intresse. Så stort, att riksantikvarieämbetet ansåg det värt att satsa egna pengar för ytterligare ett par månaders utgrävning. Vid vårens exkursion till kultplatser i kommunen gjorde vi en anhalt även på den nu uppmärksammade platsen.

Samma dag som jag skall börja skriva ut detta nyhetsbrev får jag veta att Arkeologikonsult AB, som utför grävningarna, kommer att berätta om de pågående utgrävningarna

Arkeologidagen sönd 31 augusti vid tre tillfällen kl 10, 12, och 14

Utgrävningsplatsen är den som ligger närmast Gamla E18, infart bortom KIA bilförsäljning

Konstrundan 2008 i Upplands-Bro

Lörd. 30 augusti kl 13. **Vernisage och invigning** av samlingsutställningen i Bro Centrum Kommunalarbete **Yvonne Stein** invigningstalar. Öppet varje dag mellan kl 13-18

Lörd-sönd 6-7 sept. **Konstrundan på en mängd platser i kommunen**

Se affischering och <http://www.konstformer.se>

Konstnärernas hem, Prästgården i Bro, Hembygdsgårdarna i Bro och Kungsängen, Brunna Krog, Villa Skoga, Örnäs stall, Florasalen i Bro, Frölunda, Kyrkans f.d. daghem i Bro, Ungdomens hus i Bro.

Vi söker personer - unga eller äldre -

som är villiga att arbeta ideellt inom UKF:s arbetsområden

Vi söker medlem eller annan hembygdsintresserad person med datorerfarenhet som vill arbeta med vår ständigt växande databas och hemsida.

Det finns enklare arbeten för den som är van att arbeta med ordbehandling.

Vi behöver också de som kan hantera skanner för digitalisering av kartor, tidningsartiklar och liknande.

Har du erfarenhet av digitalisering av ljudband har vi många intervjuer som behöver viss redigering, liksom överföring till hårddisk/CD/DVD av våra videoband inspelade på Hi8-band och VHS. Vi bidrager med omkostnader men inga arvoden för arbetet. Hör av dig till Börje Sandén. 08-582 40 515, ukf@ukforsk.se

Börje Sandén